

# Fólkatingsvalið 5. okt.

Valið, sum nú stendur fyrri dur um, snýr seg fyrst og fremst um, hvønn føroyska tjóðin vil kjósa sær at umboða hana á danska ríkisdegunum.

Lika siðani heimastýrslógini kom í gildi 1. apríl 1948, hevur tógví stríð staðist um hvønn tjóðning tað hevur at velja teir báðar umboðsmennin á fólkatingið og um hesi bæði umboð ikki áttu at verið avtíkin.

Hertil er at siga, at javnaðarflokkurin hevur altíð havt ta støðu, at allastaðni har føroysk áhugamál verða viðgjörð, eiga føroyingar sjálvir at vera við fyrri at gera sína ávirkan galdandi, soleiðis at úrslitið verður hitt besta fyrri fólk og land.

Sambært heimastýrslógina er tað soleiðis, at mong málsoki eru felags, meðan onnur eru burturav donsk, og øll hesi mál verða viðgjörð á fólkatingi og endaliga samtykt har.

Tí haldi eg tað vera burturvið at fáa slíka talu um at av taka henda rætt vit eiga.

Henda hugsan um at avtaka fólkatingssessinar hevur verið nógv frammi á valfundum, og tað sýnist sum hetta er høvuds agitationsmálið hjá summum flokkum, men sambært stjórnskipanina hevur Føroya løgting rætt til at gera broytingar í heimastýrslógini. Henda møguleika høvdu teir, sum færa hesa agitationsi í fyra ár, og uppskot var eisini frammi um tað sama, men tað avgerðin skuldi takast biðlaði dirvið.

Tað er av stórum týdningi fyrri føroysku tjóðina, at umboðsmenn okkara á dana tingi hava hegri og vilja til at sam-

arbeiða við danir, og tað kann sigast av royndum, at tá javnaðarflokkurin hevur havt umboð á ríkisdegi, umboð, sum hevur samarbeiðt við danska javnaðarflokkin, hevur tað eydnast at fremja mong mál, sum hava havt alstóran týdning fyrri føroyska samfelagið, t.d. 60-miljonagrunnurin. Úr hesum grunni er peningur fingin til vega at gera gerghol og vegir — at útbýggja telefon-sambandið, so ein um fá ár flest allastaðni í Føroyum kann ringja runt oyggjarnar bert við at snara á telefonskivuna. SEV verður eisini útbýgt við hesum peningi, og nakað av rentunum — 15 mill. kr. — fara í nýstovnaða ídnaðargrunnin, har fólkatingið hevur samtykt at jætta helvtina av grundpeninginum. Hesin peningur stendur longu í føroyskum bankum.

Eitt annað mál, sum eisini hevur verið nógv frammi undir valstríðnum er spurningurin um EEC, henda europeiska handelsfelagsskap, sum nú stendur til at verða viðkaður við tað, at Ongland, Danmark, Írland og Noreg hava søkt um limskap og nú færa samráðingar um hetta.

Á øllum valfundunum hevur eitt av valevnum, Z. Wang, trúttad niður í veljarnar, at javnaðarflokkurin hevur tikið støðu fyrri at fara upp í EEC.

Hesin pástandur hansara er rætt og slætt ósannindi, tí javnaðarflokkurin hevur enn ikki tikið støðu til EEC, men sum ein flokkur við ábyrgd fyrri landsins stýri hevur hann tikið ta støðu saman við sjálfstýris-

flokkinum og sambandsflokkinum at kanna spurningin um EEC til botns, áðrenn endalig støða verður tikin, og tí hevur okkara flokkur, sum partur av landsstýrissamgonguni samtykt hetta uppskotið á løgtingi:

»Uppskot til samtyktar:  
Løgtingið góðkennir, at ríkis stýrið saman við umboð fyrri landsstýrið nú fer undir samráðingar við Europeiska Felagsskapin um, undir hvørjum treytum Føroyar kunnu luttaka ELLA samarbeiða við Felagsskapin.

Tá úrslit av samráðingunum liggur fyrri, verður málið aftur at leggja fyrri løgtingið.

Hetta uppskotið varð samtykt við 14 atkvøðum.

Siðani hevur landsstýrið fing-

ið vissu fyrri, at ein møgulig donsk fólkaatkvøða um EEC ikki skal umfata Føroyar; t.v.s. at føroyingar sjálvir verða at avgera hvørja støðu teir fara at taka til Felagssmarknaðin.

Annars er stóran hjá javnaðartingmonnum tann, at um meirluti á løgtingi samtykkir, at Føroyar skulu luttaka í EEC, tá eigur henda avgerð at fara til fólkaatkvøðu, so Føroya fólk fer endaliga avgerðina í hesum tjóðningarmálum.

Annars fer javnaðarflokkurin at hava landsfund í desember, og verður EEC tá eitt av høvudsævnnum, ið verða umrødd; tá rokna menn eisini við at hava fingið meiri av upplýsingum um hetta mál, so betri grundarlag er fyrri eini sakligari viðgerð.

At maður stillar seg upp til fólkatingsval bara við tí í huga at taka avgerðina um EEC úr hondunum á føroysku

veljarafjöldini og flyta hana á danska fólkatingið, tað er ábyrgdarloysi uttan líka.

Hin føroyski javnaðarflokkurin fer ikki til val uppá 1) at avtaka fólkatingssessinar ella 2) at taka avgerðina um EEC frá føroyingum og lata donum hana í hendi, men flokkurin fer til val uppá at fáa fólkatingssumboð sum í roynd og veru hevur tað til stavnhalda at virka fyrri føroyskum áhugamálum á danatingi.

Javnaðarumboð fara framvið at arbeida eins væl og áður, soleiðis at nýggj framstig, sum tey tjóðskaparligu, tey búskaparligu og tey mentunarlígu, ið framanundan eru vunnin, verða tikin.

Farið tí kvinna og maður — yngri sum eldri — á val 5. okt. og seti X við javnaðarlistan ella einum av valevnum floksins.

Hilmar Bech

## „Forstå det, hvo som kan“

Tað hevur í nógv ár, lika siðan heimastýrslógini varð sett í gildi, verið trúttad inn í føroyingar av øllum flokkum uttan sambandsflokkinum og javnaðarflokkinum, at fólkatingsvalið als ongan tjóðning hevði, og at fólkatingssessinar eru nýttuleysir; men aldri hava so nógvir flokkar stillað upp, sum hesa ferð. — Man hetta ikki vera størsta álitisvátanin til fólkatingssessinar?

Í mong ár hevur ljóðað frá teim sonevndu »sjálfstýris flokkum«, sum uppstilladu, at teir stillaðu bert upp fyrri at taka fólkatingsumboðið av, og tað so valið var av, so var

kvirra, still, sæl kvirra lika til næsta fólkatingsval.

Á fólkatingi hevur eingin teirra nakra tíð borið upp á mál um at taka fólkatingsumboðið av. Hesir menn vita, at tað kunna teir ikki gera. Fólkatingssessir okkara eru vardir av donsku grundlógini, og kunna bert verða avtíknir við grundlógarbroytan ella við loysing frá Danmark.

Besta høvi høvdu hesir flokkar, meðan teir myndaðu landsstýrið at koma við tilikunum uppskotum, men har komu eingi uppskot, hvørki um avtøku av fólkatingssessunum, yvirtøku av avgeramálum, ella loysing, fyrr enn teir í evstu løtu — helst uppá hvamsvis — settu nøkur uppskot fram, sum teir sjálvir feldu. Eg meti hesar menn ósmædnar, sera ósmædnar, at teir halda á við somu rakstrarrópum, og eg haldi, at tað er ein óhugnalig undirmetan av viti og skili, bæði á teirra egnu veljarum, og eisini á okkum — mótstøðumonnum teirra, at ein neyvan man vita mánakun at siga í modernaðum politikki.

Tað kann tykjast eins og øll hesi mongu valevni hava kent á sær, at umframt at eitt fólkatingsval altíð hevur alstóran tjóðning fyrri Føroyar, hesa ferð fór at hava ein serligan stóran tjóðning. — Tað gevur á at bita, í dag verða øll eygu í danska ríkinum vend móti

Føroyum. Eingin avger kann takast, fyrr enn valið í Føroyum er av. »Men altíð bagar illa barni okkum«. Fyrr hava fólkaflaksmenn og tjóðveldismenn klagað um, at eingin virdu nakað um Føroyar, at vit lógu her burt gloymdir, og nú, tá ið vit knappliga verða settir í centrum, so er hetta eisini galið! So tosa teir um, at vit als ikki mega luttaka í donskum politikki. »Forstå det, hvo som kan!«

Tað verður altíð ein subjektiv metan, hvat gerast skal, og eg skal ikki undirmeta nakra støðu, sum verður tikin á einum reiðiligum grundarlagi. Men mær tykist tosið um at halda seg uttan fyrri samarbeiði við nakran annan í einum lóggevandandi parlament sum uttan meining. Tí havi eg tikið ta støðu, at um eg verði valdur, so skal eg uppá minar treytir arbeida saman við danska javnaðarflokkinum. Her eri eg í leikum lærður og væl kom burtur úr.

Hetta, at Danmark biðar eftir okkum, er eitt tilboð, sum kann koma at hava størsta tjóðning fyrri land og fólk okkara, tað kann eingin nektast uttan av illvild. Tí heiti eg á øll javnaðarfólk úr Sumbæ til Hattarvíkar: Farið á val og veljið javnaðarmenn inn á fólkatingi!

Johan Nielsen.

## So royndust teir - umboðsmenn fólkaflakksins

Í føroyskum politikki er mangt lógið, men eitt hitt lógasta fyrirbrigðið er ein flokkur, hvørs fornavn er »hin føroyski fólkaflakkurin« og eftirnavn hansara er »radikalt sjálfstýri«, hetta er ein ógvuliga legin flokkur, ein flokkur ið er so elastiskur, at tað oftast er eins stórum munur millum flokksins talu og gerðir sum millum nátt og dag. Hann hevur lætt við at loypa frá eini støðu til eina aðra og hevur ikki minni lætt við at siga eitt og gera tað mótsatta.

Vit minnst hvussu fólkaflakksmenn í síni tíð róptu: »eingin yvir og eingin við sið una av Føroya løgtingi«.

Vit vita, at umboðsmaður fólkaflakksins í sjóni við fólkatinginum var tann einasti av 179 fólkatingsslimum ið atkvøddi imóti løgtingsamtýktini um føroyska umboðan í norðurlanda ráðnum.

Var hetta ikki ein roynd at seta danskar fólkatingið yvir Føroya løgting og var hetta

ikkí ein roynd til at nýta »hin« sambært fólkaflakksins egnu orð »tjýðningarleysa fólkatingssessin« til at mótarbeida tann av Føroya fólk valda tingmeiriluta???

Vit minnst hvussu teir í síni tíð róptu um loysing og fullveldi.

Vit vita, at teir í átta samfull ár saman við sambandsflokkinum færdur saman sambandspolitikk.

Vit minnst, hvussu teir til valið í 1950 róptu um at reka sambandsmenn úr øllum álitisessum her á landi.

Vit vita, at teir eftir hetta val, valdu ein sambandsmann til lógmann og tað sama endurtókt seg í 1954.

Vit minnst hvussu hesin flokkur til hvort fólkatingsval biður fólk um at styðja flokkin, ið vil avtaka teir tjóðningarleysa fólkatingssessinar.

Vit vita, at formaður fólkaflakksins Hákon Djurhuus, í 1957 fór úr einum landsstýrissessi fyrri at yvirtaka ein sambært hansara egnu orð »tjýð-

ingarleysa fólkatingssess« og man hann verða einasti føroyingur, ið hevur valt ein danskan fólkatingssess fram um ein føroyskan landsstýrissess.

Vit minnst hvussu fólkaflakksmenn hava tosað um yvirtøku og broytingar í stjórnskipanini. Um sjálfstýri stig fyrri stig.

Vit vita, at einasta broytingin fólkaflakkurin undir sjálfstýrisslandsstýrinum var við til at fremja, var avtøkan av teim um føroysku jólaheilsunum úr Danmark.

Vit minnst at til seinasta fólkatingsval segði Hákon Djurhuus, at hann stillaði upp fyrri at verja lógmansheiti, tí P. M. Dam, lógmaður sáli var valevni.

Vit vita, at til hetta fólkatingsvalið er ongin lógmaður uppstillaður, men tó hevur fólkaflakkurin stillað upp aftur hesa ferðina. Áhugavert og stuttligt at fingið at vita, hvat »heiti« hann nú skal verja???

Vit minnst, at fólkaflakkur-

in áðrenn seinasta fólkatingsval, í Dagblaðnum fyrri 22. januar 1967 við so stórum stavum, at tað fylti helvtina av forsiðuni, gav veljarnum hetta lyftu: »Hann og hon, ið vilja stríðast fyrri: sosialari trygd, fyrri rentulekking, fyrri vinnulivsbýgging, móti peningavirðislekking og móti arbeidsløysi, tey seta kross fyrri fólkaflakkin«.

Vit vita, fyrri tað fyrsta, at fólkaflakkurin fram til 1959 av øllum alvi bardist imóti sosialu lógnum, at Dagblaðið aftaná at Dam var vordin lógmaður, skrivaði: »at tey sum

vænta sær postávisning frá Dam, tey verða vónsvikin«.

Vit vita, fyrri tað næsta, at umboðsmaður fólkaflakksins í fólkatinginum ongantíð hevur so frægt sum tala um, og enn minni sett uppskot fram í fólkatinginum um: at bota um sosialu trygdina, um rentulekking, vinnulivsuppbýgging ella sett fram uppskot móti peningavirðislekking og arbeidsløysi.

Vit vita eisini, at tá ið maður sum sigur, at fólkatingssessinar eru tjóðningarleysir, kann biðja sær til, at loysa slík stór

Framhald á 4. síðu.